

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

X. Inferos esse loca subterranea distincta à sepulcris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

CAPVT X.

Inferos esse loca subterranea distincta à sepulcris.

VANTVM ad PRIMVM, ex nomine inferorum, quo vtuntur Scripturæ Hebraicæ, Græcæ, & Latinæ, cognosci potest, vbi sint inferi. Nomen inferni Latinum, non dubium, quin sit distinctum à nomine sepulcri, & cùm significet aliquid inferius nobis, & infra nos nihil sit nisi centrum terræ, necessariò loca inferiorũ intelliguntur loca profunda subterranea. Sed de Latino nomine parum curant aduersarij, quia Scripturæ Græcæ & Hebraicæ solùm scriptæ sunt.

Nomen Græcum quod habemus Matt. 11. Luc. 16. Act. 2. & vbiq; Latinè est infernus, est *ἄδης*, quod nomen THEODORVS BEZA in Act. 2. asserit, ordinariè accipi pro sepulcro aliquando tamen apud Poëtas pro loco damnatorũ. Sed hec est nimis aperta impudentia. nam, vt omittam, quod Græcè sepulcrum dicitur *τάφος*, non *ἄδης*, vnde Epitaphia dicuntur etiam à Latinis carmina, quæ ad sepulcra scribi solent. Certè Matth. 11. cùm dicitur de Capharnaum: *Et in Capharnaum & sc̄q; ad cælum exaltaberis? & sc̄q; ad infernum descendet.* non potest accipi pro sepulcro vox *ἄδης*. Eset enim ridicula antithesis, cùm cælum multis millibus stadiorũ distet à terræ superficie, vbi erat Capharnaum, & sepulcrum non distet nisi paucis vlnis. Vult autem Dominus dicere, illam vrbem tam profundè descensuram, quàm altè videbatur exaltata. Luc. 16. vbi dicitur, diues purpuratus *in inferno* fuisse in tormentis, nõ potest vox *ἄδης* exponi de sepulcro, nisi quis velit animas esse in sepulcris cum corporibus.

Adde, quod CHRYSOSTOMVS in homilijs de Lazaro semper intelligit per infernum, vbi erat diues, gehennam. Præterea LVCIANVS in Dialogo de luctu dicit, *ἄδης* esse locum sub terra profundum. PLATO in lib. 2. de Republica, dicit, *ἐν ἄδῃ δίνων, δώσωμεν*, id est, in inferno rationem reddemus operum nostrorum. Certum autem est, non reddi rationem in sepulcro. Deniq; HENRICVS STEPHANVS in suo ma-

gao thesauro in gratiam Bezæ (vt videtur) dicit posse accipi pro sepulcro vocem אֵדוּ, sed nullum inuenire potuit auctorem, qui ita locutus fuisset, cum tamen multos citauerit pro significatione inferni.

Iam verò nomen Hebræum, quod habetur passim in Testamento veteri, est אֵדוּ, quod verbū contendit Beza vbiq; accipi pro sepulcro, sed falsum est; Nam significat voraginē, & ordinariē accipitur pro loco animarū subterraneo, & vel rarò, vel nunquam pro sepulcro. Et probò primò ex illo Genes. 37. *Descendam lugens ad Filium meum in infernum.* Vbi vox est אֵדוּ, & non potest accipi pro sepulcro, quia dicit, se iturum ad Filium suum, quem putabat mortuum, & deuoratum à feris, & proinde caruisse sepulcro.

Item Num. 16. *Descenderunt viuentes in infernum aperti humo.* Quæ verba de loco damnatorū intelligit Epiphanius in Ancorato, longè à medio, Hieronymus in cap. 4. ad Ephesios, & BEDA in cap. 10. Numer. Et certè Epiphanius & Hieronymus doctissimi erant Hebraicè, & eo loco verbum est אֵדוּ. ITEM Psal. 138. *Si ascendero in cælum, tu illic es; si descendero in infernum, ades.* Vbi opponuntur terræ superficiē, vbi tunc erat Dauid, duo loca distantissima, altissimum cælum, & profundissimus infernus. Sepulcrū autem non abest à terræ superficiē duobus palmis. Sæpe etiam supra terrā exstant marmorea sepulcra. ITEM Isaia 14. dicitur Regi Babylonis, & in eius figura dicitur Diabolo (*Dixisti, in cælum conscendam, &c.*) *Veruntamen & ad infernum detraheris, in profundum lacu.* Vbi quatenus agitur de Diabolo, nō potest infernus significare sepulcrum, quia Diabolus non est in sepulcro, vt notum est: quatenus agitur de Rege Babylonis, non potest etiam significari sepulcrum; & quia periret antithesis, & quia ibidem dicitur Rex ille cariturus sepulcro.

Huc accedit consensus ferè omnium illorū, qui de hac re iudicare poterant. Nam LXXII. seniores אֵדוּ, vbiq; vertunt אֵדוּ, nusquam תֵּוֹם. HIERONYMVS vbiq; vertit infernum, nusquam sepulcrum. Chaldaeus vertit גֵּהֶנְנִים, gehennam. Rabbi DAVID in Psalm. 9. in illud: *Conuertantur impij*

impj in infernum. Et idem Rabbi Dauid, & Rabbi Abenezra in illud Psalmi 138. *Si descendero in infernum, adei.* Et Rabbi Leui in caput 15. Prouerb. & 26. libri Iob, exponunt per *שארל* locum animarum subterraneum.

Confirmatur item hoc idem ex ipso Caluino præceptore Beza; is enim in psychopannychia dicit, *שארל* interdum accipi pro sepulcro, sed vt plurimū pro statu damnatorum.

Quid, quod Beza se ipse pulcherrimè refutat? scripsit enim duos libros, qui in eodem volumine compingi solent, vnum contra Sebastianum Castalionem, de sua & illius versione Testamenti noui; alterum contra Brentium, de omnipræsentia carnis Christi. in primo libro tractans illum locum Act. 2. *Non derelinques animam meam in inferno,* dicit, in meridie cæcutire qui non intelligunt per infernum sepulcrum. Et cū ei obiiceretur locus ille Lucæ 16. de diuite & Lazaro, contendit, ibi etiam per infernum significari sepulcrum. Et cū Christus dicit, diuitem illum fuisse in tormentis, exponit Beza, Christum figuratè esse locorum, quasi constitueret nobis diuitis sepulcrum in medijs flammis, in quo non tam cadauer, quàm viuus homo contineretur, cū tamen reuera nihil in eo sepulcro præter corpus inanime fuerit, & de alio loco, quàm de sepulcro Scipularas exponere, dicit, esse orcum, & erebum, cum Poëtarum fabulis fingere.

At in libro contra Brentium assumit iam contrariam personam, & dicit eos in meridie cæcutire, qui ex historia Lazari & diuitis, Lucæ 16. non deducunt verum locum inferorum, vbi damnati torquentur. Et ibidem defendit Bullingerum, qui ex loco Num. 16. probauerat, inferos esse vna loca subterranea, cū tamen ibi sit vox *שארל*. Item ibidem profert locum Psalm. 138. *Si descendero in infernam, adei,* probandum inferos contra Brentium, & tamen ibi etiam est *שארל*. Denique non minùs acriter pugnat pro inferis reuocandis corporalibus, localibus, & subterraneis, vt Brentio contra dicat, quàm alibi pugnat, vt veros & locales inferos delinquant, vel in sepulcra conuertat, vt nobis resistat.

SECUNDO, probò esse inferos præter sepulcra, ex nomine abyssi. Nam Luc. 8. Dæmones rogabāt Christum, ne mis-

teret eos in abyssum. Certum est, abyssum esse profundam voraginem, & proinde infra terræ superficiem. Item, certum est, non esse sepulcrum; nec enim Dæmonibus parantur sepulcra. Deniq; certū est, abyssum non esse aliquid spirituale, vt vult Brentius, vbiq; diffusum. Non enim Dæmones petiissent nō mitti in abyssum. Quid ergo restat, nisi vt abyssus sit profundissima vorago subterranea?

TERTIO, probo ex Apocal. 5. vbi legimus, non fuisse inuentos, qui soluerēt librum, *Nec in celo, nec in terra, nec sub terram.* Et infra: *Dixerunt laudem Deo omnes creatura in celo, in terra, & sub terram.* Et Philip. 2. *Vt in nomine IESV omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & infernorum.* In quibus locis vox *καταχθονίων*, nihil aliud significat quàm subterraneorum. At certè non sunt cadauera sepulcrorum, quæ non poterant aperire librum, vel quæ Deum laudant, & in nomine IESV flectunt genua; igitur spiritus sunt, qui dicuntur subterranei, eò quòd in locis subterraneis degant.

QUARTO, probo ex Patribus. IRENAEVS lib. 5. prope finem, dicit, Christum descendisse ad inferiora terræ, vbi erat animæ. Tertullianus in apolog. cap. 45. vocat infernum, arcani ignis subterraneum thesaurum. Cyrillus libro de recta fide ad Theodosium, vocat infernum, vbi erant animæ, subterraneam specum. Arnobius lib. 2. contra Gentes: *Audetis, inquit, ridere nos, cum gehennas dicimus, & inextinguibiles quosdam ignes, &c.* Et infra, de Platone sic ait: *Non est absone suspicatus, iaci eas animas in flumina torrentia flammarū globis, & cænosis voraginibus tetra.* AMBROSIVS in cap. 4. ad Ephesios, dicit, Christum vt mortuis prædicaret in inferno, in cor terræ descendisse. Idem habet Nyssenus orat. 1. de resurrectione Domini. HIERONYMVS in cap. 14. Isaiæ: *Dicimus, inquit, quòd infernus sub terra sit.* AVGVSTINVS lib. 2. retract. cap. 24. *De inferis, inquit, magis mihi videor dicere debuisse, quòd sub terris sint, quàm rationem reddere, cur sub terris esse credantur, siue dicantur, quasi non ita sit.* GREGOR. lib. 4. Dialog. cap. 42. Beda lib. 3. in Iob. cap. 7. Primasius in cap. 7. Apocal. & Damascenus lib. 3. cap. vlt. infernum sub terra esse, definiunt.

Accedat POSTREMO etiam naturalis ratio. siquidem consentaneum est rationi, vt locus dæmonum, & hominum impiorum

piorum ac reproborum longissimè distet ab eo loco, in quo Angelos ac beatos homines perpetuò futuros non dubitamus. Locus autem beatorum (etiam aduersariorum testimonio) cœlum est: à cœlo verò nihil abest longius, quam terræ centrum.

CAPVT XI.

*Animas piorum non fuisse in cœlo ante
CHRISTI ascensionem.*

QUANTVM ad SECVDVM, quòd animæ piorum non fuerint in cœlo ante Christi ascensionem probatur PRIMO, quia est ea sententia protus inaudita in Ecclesia Dei. Id quod sanè deberet sufficere ad refutationem. PRÆTEREA Gen. 37. Iacob ait: *Descendam ad Filium meum in infernum.* Pius erat Iacob, pius etiam Ioseph: & tamen vtrumque non ascendisse ad cœlum, sed ad inferos descendisse, Scriptura significat. ITEM Luc. 16. diues in inferno cùm esset, vidit à longè animam Lazari in sinu Abrahamæ, & audiuit, inter loca ipsorum magnum hiatus esse; id enim significat χάσμα; ex quo apparet, nihil solū fuisse interiectum inter locum damnatorum & sinum Abrahamæ, sed vtrasq; animas in eadem voragine fuisse, licet multà inter se distantes. ITEM lib. 1. Regum, cap. 28. anima Samuelis apparens Sauli de terra ascendere visa est.

Et quamuis non desint qui negent, illam fuisse veram animam Samuelis, tamen opinio contraria, & communior, & probabilior, & tutior est. Id enim docent Iosephus lib. 6. antiq. cap. 15. Iustinus in Dialogo cum Triphone. Basilius epist. 80. ad Eustachium. Ambrosius in 1. cap. Lucæ. Hieronymus in 7. Isaiæ. Augustinus de cura pro mortuis, cap. 15. Ereticiores, Liranus, Abulësis, Dionysius Carthusianus, & Ciceronianus in eum locum. Et deducitur satis apertè ex veritate uinæ Scripturæ: *Cùm vidisset, inquit, mulier Samuelem. Dixit Samuel ad Saul. Intellexit ergo Saul, quod Samuel esset.* Certè non diceret Scriptura, *Intellexit*, sed parauit, vel cogitauit, si non esset verum.

Præterea in Eccles. cap. 46. ponitur in laudibus Samuelem, quòd